

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

دانشگاه پیام نور

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

پایان نامه برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد

رشته مدیریت دولتی گرایش مدیریت منابع انسانی

بخش علمی مدیریت

**تأثیر شخصیت و عدم اطمینان بر منطق تصمیم‌گیری و پیامدهای
کارآفرینانه آن در شرکت‌های تعاونی و دانش بنیان شهر یزد**

روزبه طهرانی دهکردی

استاد راهنما: دکتر سید محمدحسین کمانی

استاد مشاور: سعید طالبی

تیر ۱۳۹۱

این پایان نامه با همیاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تدوین شده است.

دانشگاه پیام نور

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

مرکز شیراز

پایان نامه برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد

رشته مدیریت دولتی گرایش منابع انسانی

بخش علمی مدیریت

**تأثیر شخصیت و عدم اطمینان بر منطق تصمیم‌گیری و پیامدهای
کارآفرینانه آن در شرکت‌های تعاونی و دانش بنیان شهر یزد**

روزبه طهرانی دهکردی

استاد راهنما: دکتر سید محمدحسین کمانی

استاد مشاور: سعید طالبی

تیر ۱۳۹۱

تاریخ: ۳۹۱/۰۴/۲۲
شماره: ۵/۱-۱۶۲۷۱
پیوست:

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

صور تجلسه دفاع از پایان نامه دوره کارشناسی ارشد

جلسه دفاع از پایان نامه دوره کارشناسی ارشد آقای روزبه طهرانی دهکردی دانشجوی رشته مدیریت دولتی به شماره دانشجویی ۸۸۰۲۷۴۵۰۰ تحت عنوان:

« تاثیر شخصیت و عدم اطمینان بر منطق تصمیم گیری و پیامدهای کار آفرینانه آن در شرکت های تعاونی و دانش بنیاد شهر یزد »

با حضور هیات داوران در روز پنج شنبه مورخ ۱۳۹۱/۰۴/۲۲ ساعت ۷:۳۰ صبح در محل ساختمان اندیشه برگزار شد و هیات داوران پس از بررسی، پایان نامه مذکور را شایسته

نمره به عدد ۱۹.۷۵ به حروف نوزده و هفتاد و پنج درصد با درجه عالی تشخیص داد.

نام و نام خانوادگی	هیات داوران	مرتبہ دانشگاهی	دانشگاه / موسسه	امضاء
دکتر سید محمد حسین کمانی	راهنما	استادیار	پیام نور شیراز	
آقای سعید طالبی	مشاور	مربی	پیام نور سروستان	
دکتر علیرضا موغلی	داور	دانشیار	پیام نور شیراز	
مهندس احسان امینی	نماینده تحصیلات تکمیلی	مربی	پیام نور شیراز	

رئیس اداره تحصیلات تکمیلی

شیراز- شهرک گلستان، بلوار دهخدا
قبل از نمایندگان بین المللی
تلفن : ۰۷۱۱-۶۲۲۲۲۴۰-۳
دورنگار : ۰۷۱۱-۶۲۲۲۲۴۹
صندوق پستی: ۱۳۶۸- ۷۱۹۵۵
www.spnu.ac.ir
Email : admin@spnu.ac.ir

اینجانب روزبه طهرانی دهکردی دانشجوی ورودی سال ۱۳۸۸ مقطع کارشناسی ارشد رشته مدیریت دولتی گرایش مدیریت منابع انسانی گواهی می‌نمایم چنانچه در پایان‌نامه خود از فکر، ایده و نوشته دیگری بهره گرفته‌ام با نقل قول مستقیم یا غیرمستقیم منبع و مأخذ آن را نیز در جای مناسب ذکر کرده‌ام. بدیهی است مسئولیت تمامی مطالبی که نقل قول دیگران نباشد بر عهده خویش می‌دانم و جوابگوی آن خواهم بود.

دانشجو تأیید می‌نماید که مطالب مندرج در این پایان‌نامه نتیجه تحقیقات خودش می‌باشد و در صورت استفاده از نتایج دیگران مرجع آن را ذکر نموده است.

نام و نام خانوادگی دانشجو
تاریخ و امضاء
۱۳۹۱ / ۰۶ / ۰۸

اینجانب روزبه طهرانی دهکردی دانشجوی ورودی سال ۱۳۸۸ مقطع کارشناسی ارشد رشته مدیریت دولتی گرایش مدیریت منابع انسانی گواهی می‌نمایم چنانچه بر اساس مطالب پایان‌نامه خود اقدام به انتشار مقاله، کتاب، و ... نمایم ضمن مطلع نمودن استاد راهنما، با نظر ایشان نسبت به نشر مقاله، کتاب، و ... و به صورت مشترک و با ذکر نام استاد راهنما مبادرت نمایم.

نام و نام خانوادگی دانشجو
تاریخ و امضاء
۱۳۹۱ / ۰۶ / ۰۸

کلیه حقوق مادی مترتب از نتایج مطالعات، آزمایشات و نوآوری ناشی از تحقیق موضوع این پایان‌نامه متعلق به دانشگاه پیام نور می‌باشد.

تیرماه ۱۳۹۱

تقدیم به

پدرم، کوه صبر و مایه افتخارم؛

مادرم، که همچو خورشید به زندگیم نور و گرمی می‌بخشد؛

خواهران و برادرم که یار و یاور همیشگی‌ام هستند؛

و رفتگانی که یادشان همیشه در قلبم زنده می‌ماند.

از خدا جویم توفیق ادب

بی ادب محروم ماند از لطف رب

شرط ادب آن است که از کلیه افرادی که در این پژوهش مرا یاری نموده‌اند تقدیر و تشکر نمایم. آنان که بدون لطف و توجهشان این کار به سرانجام نمی‌رسید. پیش از هر چیز لازم است از اساتید خودم آقای دکتر کمانی و آقای طالبی بخاطر همه‌ی زحماتشان تشکر ویژه نمایم. از طرفی از آقای پروفسور کلونینگر بخاطر اعتماد، مشاوره و اجازه جهت بهره‌برداری از نتایج کاریشان، خانم دکتر کمپ بخاطر ارسال تز خود، راهنمایی‌ها و کمک برای ایجاد شدن رابطه با پروفسور کلونینگر، دکتر کاپنکو بخاطر ارسال مقاله و مدل خویش، آقای عباسی بخاطر ترجمه پرسشنامه سوئدی، کارکنان بخش آموزش اداره تعاون استان یزد، مدیرانی که با وجود مشغله زیاد در تکمیل این پرسشنامه‌ها وقت گذاشته‌اند، عزیزانی که با سعه صدر مشوق من در لحظات سخت بوده‌اند (آقای حیدری، آقای ابوئی و آقای عمادی)، دوستانی که در تهیه مقاله از سایت‌های علمی به من کمک فراوانی نمودند منجمله: محسن تقی‌زاده، هومان سلطانی، ندا عسکری، خانم یوسفی، نادیا طهرانی و همچنین مسئولین پژوهشکده امام صادق (ع)، کتابخانه وزیری و کتابخانه دانشگاه یزد نهایت تقدیر و تشکر دارم.

چکیده

پژوهش حاضر به منظور مطالعه تأثیر شخصیت و عدم اطمینان بر منطق تصمیم‌گیری و پیامدهای کارآفرینانه آن، تهیه شده است. مدل نظری تحقیق به تعامل ویژگی‌های شخصیتی و عدم اطمینان (بعنوان متغیرهای مستقل) بر پیامدهای کارآفرینانه با در نظر گرفتن نقش واسطه‌ای متغیر منطق تصمیم‌گیری توجه دارد. ویژگی‌های شخصیتی (عوامل هفت‌گانه) به شاخص‌های فطرت یا سرشت و سیرت یا منش دسته‌بندی شده است. برای سنجش ویژگی‌های شخصیتی، پرسشنامه ۲۴۰ سئوالی کلونینگر استفاده شده و روایی و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفته است. سئوال اصلی تحقیق عبارت است از: « آیا ویژگی‌های شخصیتی و عدم اطمینان بر منطق تصمیم‌گیری و پیامدهای کارآفرینانه حاصل از آن، تأثیر می‌گذارد؟ » جامعه آماری، مدیران عامل شرکت‌های تعاونی و دانش-بنیان فعال در شهر یزد می‌باشند. نمونه مورد نظر نیز از بین مدیران عامل شرکت‌های فعال در زمینه مورد نظر انتخاب شده است (تعداد نمونه ۷۵ نفر). روش تحقیق، کتابخانه‌ای و میدانی بوده و با استفاده از نرم‌افزارهای آماری اس پی اس و لیزرل به تجزیه و تحلیل داده‌ها پرداخته شد. نتایج کلی تحقیق بیانگر وجود رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با منطق تصمیم‌گیری می‌باشد از طرفی مطابق نتایج بدست آمده رابطه بین متغیر عدم اطمینان و منطق تصمیم‌گیری و همچنین پیامدهای کارآفرینانه معنادار می‌باشد. از طرفی نقش واسطه‌ای منطق تصمیم‌گیری نیز در رابطه بین متغیرهای ویژگی‌های شخصیتی و عدم اطمینان تأیید شده است.

واژگان کلیدی: شخصیت، منش، فطرت، عدم اطمینان، ریسک، علیت و معلولیت.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: کلیات	۱
۱-۱- مقدمه.....	۲
۲-۱- بیان مسئله.....	۵
۳-۱- اهمیت و ضرورت پژوهش.....	۹
۴-۱- اهداف پژوهش.....	۱۱
فصل دوم: مبانی نظری تحقیق	۱۲
۱-۲- مقدمه.....	۱۳
۲-۲- مفهوم شخصیت.....	۱۳
۱-۲-۲- دیدگاه‌های مختلف نسبت به مفهوم شخصیت.....	۱۵
۱-۱-۲-۲- هیپوکریسی.....	۱۶
۲-۱-۲-۲- فروید.....	۱۶
۳-۱-۲-۲- یونگ.....	۱۶
۴-۱-۲-۲- آدلر.....	۱۷
۵-۱-۲-۲- هورنای.....	۱۷
۶-۱-۲-۲- فروم.....	۱۷
۷-۱-۲-۲- هنری موری.....	۱۸

عنوان

صفحه

- ۱۸-۲-۱-۸-۱-۲-۲ ..... اریکسون
- ۱۸-۲-۱-۹-۱-۲-۲ ..... آلپورت
- ۱۹-۲-۱-۱۰-۱-۲-۲ ..... آیسنک
- ۱۹-۲-۱-۱۱-۱-۲-۲ ..... زاكرمن
- ۲۰-۲-۱-۱۲-۱-۲-۲ ..... کاستا و مک کری
- ۲۴-۲-۱-۱۳-۱-۲-۲ ..... تئوری کلونینگر
- ۲۶-۲-۱-۱۳-۱-۲-۲ ..... جستجوی چیزهای جدید
- ۲۶-۲-۱-۱۳-۱-۲-۲ ..... اجتناب از خطر
- ۲۷-۲-۱-۱۳-۱-۲-۲ ..... وابستگی به پاداش
- ۲۷-۲-۱-۱۳-۱-۲-۲ ..... پایداری
- ۲۸-۲-۱-۱۳-۱-۲-۲ ..... خودگردانی
- ۲۸-۲-۱-۱۳-۱-۲-۲ ..... همکاری
- ۲۹-۲-۱-۱۳-۱-۲-۲ ..... خوداستعلائی
- ۲۹-۲-۱-۱۴-۱-۳-۲ ..... شخصیت از دیدگاه قرآن
- ۳۰-۲-۱-۱۵-۱-۳-۲ ..... مدل‌های شخصیت
- ۳۲-۲-۳-۲ ..... منطق تصمیم‌گیری
- ۳۲-۲-۱-۳-۲ ..... مفهوم تصمیم و تصمیم‌گیری
- ۳۴-۲-۳-۲ ..... تاریخچه بحث تصمیم‌گیری در مدیریت

عنوان

صفحه

- ۳۵ ..... ۱-۲-۳-۲- فلاسفه و تصمیم‌گیری
- ۳۵ ..... ۲-۲-۳-۲- اقتصاددانان و تصمیم‌گیری
- ۳۶ ..... ۳-۲-۳-۲- نظر جامعه‌شناسان و روانشناسان درباره تصمیم‌گیری
- ۳۶ ..... ۳-۳-۲- انواع تصمیمات
- ۳۷ ..... ۴-۳-۲- مدل‌های تصمیم‌گیری
- ۳۷ ..... ۱-۴-۳-۲- مدل عقلایی
- ۳۸ ..... ۲-۴-۳-۲- مدل عقلانیت محدود
- ۳۸ ..... ۳-۴-۳-۲- مدل علیت و معلولیت
- ۴۰ ..... ۴-۴-۳-۲- چند مدل دیگر
- ۴۱ ..... ۴-۲- مفهوم عدم اطمینان
- ۴۳ ..... ۱-۴-۲- مدل عدم اطمینان
- ۴۴ ..... ۵-۲- مفهوم پیامدهای کارآفرینانه
- ۴۵ ..... ۶-۲- شرکت‌های تعاونی و دانش‌بنیان
- ۴۶ ..... ۱-۶-۲- مفهوم تعاون
- ۴۷ ..... ۲-۶-۲- شرکت‌های تعاونی
- ۴۸ ..... ۳-۶-۲- شرکت‌های دانش‌بنیان
- ۵۱ ..... ۷-۲- پیشینه تحقیق
- ۵۱ ..... ۱-۷-۲- مطالعات و تحقیقات خارجی

عنوان

صفحه

- ۵۸..... ۲-۷-۲- مطالعات و تحقیقات داخلی
- ۶۰..... ۳-۷-۲- نقد تحقیقات داخلی و خارجی
- ۶۱..... ۸-۲- چارچوب نظری تحقیق
- ۶۲..... ۹-۲- مدل پیشنهادی پژوهش
- ۶۲..... ۱-۹-۲- طرح کلی مدل پیشنهادی
- ۶۳..... ۲-۹-۲- مدل گسترده پژوهش
- ۶۳..... ۳-۹-۲- سئوالات و فرضیه‌های پژوهش
- ۶۳..... ۱-۳-۹-۲- فرضیه‌های پژوهش
- ۶۴..... ۲-۳-۹-۲- سئوالات پژوهش
- ۶۴..... ۴-۹-۲- تعریف عملیاتی متغیرها

فصل سوم: روش تحقیق ۶۵

- ۶۶..... ۱-۳- مقدمه
- ۶۶..... ۲-۳- روش تحقیق
- ۶۶..... ۳-۳- جامعه آماری
- ۶۷..... ۴-۳- نمونه و روش نمونه‌گیری
- ۶۷..... ۵-۳- ابزارهای پژوهش
- ۶۷..... ۱-۵-۳- مقیاس کلونینگر

عنوان

صفحه

- ۳-۵-۲- مقیاس عدم اطمینان ۶۹
- ۳-۵-۳- مقیاس منطق تصمیم‌گیری ۷۰
- ۳-۵-۴- مقیاس پیامدهای کارآفرینانه ۷۱
- ۳-۶-۶- روایی و پایایی ۷۱
- ۳-۶-۱- روایی ۷۱
- ۳-۶-۲- پایایی ۷۲
- ۳-۶-۶- روش اجرا و جمع‌آوری اطلاعات ۷۳
- ۳-۷-۷- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات ۷۳

فصل چهارم: یافته‌های پژوهش ۷۴

- ۴-۱-۱- مقدمه ۷۵
- ۴-۲-۲- یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش ۷۵
- ۴-۲-۱- بررسی ویژگی‌های شخصیتی پاسخگویان ۷۶
- ۴-۲-۲- بررسی میزان عدم اطمینان پاسخگویان ۷۷
- ۴-۲-۳- بررسی منطق تصمیم‌گیری پاسخگویان ۷۸
- ۴-۲-۴- بررسی میزان پیامدهای کارآفرینانه در شرکت‌های مورد مطالعه ۷۸
- ۴-۳-۳- آمار استنباطی ۷۹
- ۴-۳-۱- ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهشی ۷۹

عنوان

صفحه

- ۴-۴- یافته های تحلیل مسیر ۸۰
- ۴-۴-۱- بینویژگیهای شخصیتی با پیامدهای کارآفرینانه رابطه معنی دار وجود دارد..... ۸۲
- ۴-۴-۲- بینویژگی های شخصیتی با منطق تصمیم گیریرابطه معنی دار وجود دارد..... ۸۲
- ۴-۴-۳- بین عدم اطمینانبا منطق تصمیم گیری رابطه معنی داری وجود دارد ۸۳
- ۴-۴-۴- بینعدم اطمینان با پیامدهای کارآفرینانه رابطه مستقیم وجود دارد..... ۸۳
- ۴-۴-۵- بین منطق تصمیم گیری و پیامدهای کارآفرینانه رابطه معنی دار وجود دارد..... ۸۴
- ۴-۴-۶- نیکویی برازش مدل ۸۴
- ۴-۵- یافته های جانبی تحقیق..... ۸۵

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری..... ۹۵

- ۵-۱- مقدمه..... ۹۶
- ۵-۲- بحث و نتیجه گیری از یافته های پیش بینی پیامدهای کارآفرینانه براساس عوامل شخصیتی ۹۶
- ۵-۳- بحث و نتیجه گیری از یافته های پیش بینی منطق تصمیم گیری براساس عوامل شخصیتی ۹۸
- ۵-۴- بحث و نتیجه گیری از یافته های پیش بینی پیامدهای کارآفرینانه براساس عدم-اطمینان محیطی..... ۹۹
- ۵-۵- بحث و نتیجه گیری از یافته های پیش بینی منطق تصمیم گیری براساس عدم-اطمینان محیطی..... ۹۹

صفحه

عنوان

۱۰۰ ..... ۵-۶- بحث و نتیجه‌گیری از نقش واسطه‌ای منطق تصمیم‌گیری

۱۰۱ ..... ۵-۷- محدودیت‌های تحقیق

۱۰۱ ..... ۵-۸- پیشنهادهای آینده

۱۰۳ ..... ۵-۹- پیشنهادهای کاربردی

پیوست‌ها ۱۰۴

۱۰۵ ..... پیوست (۱) پرسشنامه‌ها

۱۲۷ ..... پیوست (۲) کارت فیش محقق ساخته

۱۲۸ ..... منابع و مآخذ

۱۳۴ ..... چکیده لاتین

عنوان

صفحه

فهرست جداول

جدول ۱-۲- فرایند تصمیم‌گیری عقلانی.....	۳۷
جدول ۲-۲- مقایسه علیت و معلولیت.....	۴۰
جدول ۱-۳- نتایج حاصل از آزمون تحلیل ماده برای طیف‌های مورد استفاده.....	۷۲
جدول ۲-۳- ضریب آلفای کرنباخ حاصل از آزمون پایایی طیف‌های مورد استفاده.....	۷۳
جدول ۱-۴- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب جنسیت.....	۷۵
جدول ۲-۴- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب سن.....	۷۵
جدول ۳-۴- توزیع فراوانی حیطة فعالیت نمونه‌های مورد بررسی.....	۷۶
جدول ۴-۴- حداقل، حداکثر، میانگین و انحراف معیار نمره پاسخگویان از ویژگی شخصیتی و ابعاد آن.....	۷۶
جدول ۵-۴- حداقل، حداکثر، میانگین و انحراف معیار نمره پاسخگویان از طیف عدم اطمینان.....	۷۷
جدول ۶-۴- حداقل، حداکثر، میانگین و انحراف معیار نمره پاسخگویان از منطق تصمیم‌گیری و ابعاد آن.....	۷۸
جدول ۷-۴- حداقل، حداکثر، میانگین و انحراف معیار نمره پاسخگویان از متغیر پیامدهای کارآفرینانه.....	۷۸
جدول ۸-۴- ماتریس همبستگی پیرسون بین متغیرهای تحقیق.....	۷۹
جدول ۹-۴- اثرات مستقیم، غیر مستقیم و کل و مقدار تی مربوط به متغیرهای پیامدهای کارآفرینانه و ویژگی‌های شخصیتی.....	۸۲
جدول ۱۰-۴- اثرات مستقیم، غیر مستقیم و کل و مقدار تی مربوط به متغیرهای منطق تصمیم‌گیری و ویژگی‌های شخصیتی.....	۸۲

عنوان

صفحه

- جدول ۴-۱۱- اثرات مستقیم، غیر مستقیم و کل و تعداد تی مربوط به متغیرهای عدم اطمینان و منطق تصمیم‌گیری..... ۸۳
- جدول ۴-۱۲- اثرات مستقیم، غیر مستقیم و کل و تعداد تی مربوط به متغیرهای عدم اطمینان و پیامدهای کارآفرینانه..... ۸۳
- جدول ۴-۱۳- اثرات مستقیم، غیر مستقیم و کل و مقدار تی مربوط به متغیرهای منطق تصمیم‌گیری و پیامدهای کارآفرینانه..... ۸۴
- جدول ۴-۱۴- آماره‌های برازش مدل..... ۸۵
- جدول ۴-۱۵- معادله رگرسیون پیامدهای کارآفرینانه بر حسب ضریب بتا..... ۸۶
- جدول ۴-۱۶- معادله رگرسیون بعد علیت منطق تصمیم‌گیری بر حسب ضریب بتا..... ۸۷
- جدول ۴-۱۷- معادله رگرسیون بعد معلولیت منطق تصمیم‌گیری بر حسب ضریب بتا..... ۸۹
- جدول ۴-۱۸- معادله رگرسیون بعد اجتناب از خطر بر حسب ضرائب بتا..... ۸۹
- جدول ۴-۱۹- معادله رگرسیون بعد پایداری بر حسب ضرائب بتا..... ۹۰
- جدول ۴-۲۰- معادله رگرسیون پیامدهای کارآفرینانه بر حسب ضرائب بتا..... ۹۱
- جدول ۴-۲۱- معادله رگرسیون اجتناب از خطر بر حسب ضریب بتا..... ۹۲
- جدول ۴-۲۲- معادله رگرسیون پیش‌بینی پایداری بر حسب ضرائب بتا..... ۹۳

فهرست اشکال

۸	۱-۱- طرح کلی مدل پژوهش.....
۲۵	۱-۲- مدل شخصیتی کلونینگر و دیگران.....
۳۱	۲-۲- مدل پیشنهادی فیشر.....
۳۱	۳-۲- مدل فرز.....
۴۰	۴-۲- مدل تصمیم‌گیری در شرایط بحرانی کاپنکو و گرایو.....
۴۳	۵-۲- مدل پیشنهادی لین.....
۶۲	۶-۲- طراح کلی مدل تحقیق.....
۶۳	۷-۲- مدل گسترده تحقیق.....
۸۰	۱-۴- اجرای مدل تحقیق در مرحله‌هاول.....
۸۱	۲-۴- مدل نهایی تحقیق.....
۸۷	۳-۴- تأثیر ابعاد ویژگی‌های شخصیتی، ابعاد منطق تصمیم‌گیری و عدم اطمینان بر پیامدهای کارآفرینانه.....
۸۸	۴-۴- رابطه رگرسیونی بعد علیت منطق تصمیم‌گیری.....
۹۱	۵-۴- مدل رگرسیونی متغیرهای تحقیق.....
۹۲	۶-۴- رابطه رگرسیونی پیامدهای کارآفرینانه برحسب ابعاد شخصیتی.....
۹۳	۷-۴- رابطه رگرسیونی پیامدهای کارآفرینانه و بعد اجتناب از خطر برحسب دیگر ابعاد شخصیتی.....

عنوان

صفحه

۴-۸- رابطه رگرسیونی پیامدهای کارآفرینانه، بعد اجتناب از خطر و بعد پایداری برحسب
دیگر ابعاد شخصیتی ۹۴